

и коментар в общия контекст на въпроса за образованието на ромите; типологизация на проблемите, които виждат учителите в работата си и анализ от гледна точка на това какво предприемат учителите, за да се опитват да решават проблемите. Тази част на анализа ще докаже втората част от основната хипотеза, а именно, че засега учителите са безсилни да измислят и наложат принуда или стимул, с които да запълнят липсата на консенсуса, който очакват вследствие на опита си от българските училища.

На този етап не смятам за значим факта, че учителите преподават в две училища в два различни квартала в София. Това би имало значение, ако трябва да се установят конкретните разлики между общностите в кв. „Факултета“ и в кв. „Христо Ботев“. Интервютата обаче ясно показват, че когато става дума за нагласи спрямо децата от ромски произход и ромите изобщо, разликите в казаното от учителите са минимални, т.е., че проблемът е един и същ – учителите стигматизират общностите и в двата квартала, приписвайки им сходни характеристики.

Във втората част на текста ще се съсредоточа върху гледната точка на младите роми за образованието. С тяхна помощ ще опитам да докажа първата част на основната хипотеза – че младите роми не се чувстват зависими от учителите си, защото училището не е приоритет за тях, приоритетите им са съвсем други – издръжка на себе си и семейството си (момчетата), изпълняване на ролята на добра съпруга според разбиранията на ромската общност (момичетата). Отношението на учениците и на техните родители към образованието ще реконструирам от данните в интервютата на младите роми – сред тях има бивши ученици и настоящи родители. В интервютата много ясно се вижда, че младежите роми започват да смятат образованието за необходимо едва когато се сблъскат с изискванията на средата **извън** тяхната общност, т.е. когато започнат да си търсят работа извън квартала.¹⁰⁰ Следователно образованието – или липсата на завършено такова – се превръща в проблем за ромите, ако те не започнат да се занимават със занаят, който да

¹⁰⁰ Това твърдение е в по-голяма степен валидно за квартал „Факултета“ – вж. „Кварталът като убежище: „Факултета“.